

Projekt Tissø Idekatalog

Marts 2019

Om Idekataloget

Tissø Forum har på en workshop den 5. december 2018 foreslået forskellige tiltag og virkemidler, som kan forbedre Tissø-området.

Et succeskriterie i Projekt Tissø er at kortlægge om og hvordan naturværdien i Tissøområdet kan øges gennem bedre styring, ligesom formidling af emnet 'vandindvinding fra Tissø' tænkes med som en potentiel mulighed.

Idéerne er kort beskrevet i dette katalog. Hvert forslag vil skulle undersøges og beskrives nærmere, hvis der er interesse for at arbejde med den pågældende ide.

Tissø Forums deltagere

Industrien/Tissøklubben • Lodsejer der repræsenterer landbruget (Gefion udpeger) • Bredejere • Å-laug • Dansk Symbiosecenter • Naturpark Åmosen • Danmarks Sportsfiskerforbund • Danmarks Naturfredningsforening • Dansk Ornitologisk Forening • Tissø Roklub • Sommerhuse ved Sukkerkanalen • Repræsentant for lokale beboerforeninger/lokalråd • Botanisk Forening • Naturstyrelsen • Kalundborg Forsyning • Teknik og Miljøudvalget • Kalundborg Kommune

Indholdsfortegnelse

1. Højvandslukker i Sukkerkanalen
2. Sikre udløb til Storebælt (Sukkerkanalen, Flasken og eventuelt Automatisk stemmeværk)
3. Sikre udløb til Storebælt (Nedre Halleby Å)
4. Retablere møllesøer
5. Delvist genslynge Nedre Halleby Å
6. Jordbank/jordfordeling
7. Vådgøre Store Åmose
8. Supplere med andre vandkilder til industrien
9. Formidling 'Vandindvinding fra Tissø'
10. Forbedre vilkårene for naturen i og omkring Tissø

#1 Højvandslukker i Sukkerkanalen

Beskrivelse	Sætte en "klap" i stemmeværket i sukkerkanalen
Formål	At forhindre oversvømmelser af marker og sommerhuse
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om en højvandslukker kan forhindre at havvand strømmer langt ind i sukkerkanalen og Nedre Halleby Å når det er højvandet/stormflod og hindre oversvømmelser.2. Det skal undersøges, hvem der er interessenter, tekniske muligheder, lovgivning og økonomi.3. Afklaring af om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt.
Tidshorisont	1-5 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#2 Sikre udløb til Storebælt

(ændre Sukkerkanalen, Flasken og eventuelt automatisk stemmeværk)

Beskrivelse	Vil et automatisk stemmeværk i Sukkerkanalen, en lukning af Sukkerkanalen eller lignende sikre et bedre udløb i Storebælt?
Formål	At vandet kan løbe ud i Storebælt for at hindre oversvømmelser
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om et automatisk stemmeværk i Sukkerkanalen kan sikre bedre udløb eller hindre oversvømmelser. Det skal undersøges om en lukning af Sukkerkanalen vil sikre bedre flow og dermed udløb gennem Flasken2. Det skal undersøges hvem der er interessenter, tekniske muligheder, lovgivning og økonomi.3. Afklaring om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt.
Tidshorisont	1-5 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#3 Sikre udløb til Storebælt

(Profil af Nedre Halleby Å)

Beskrivelse	Ændre profil af Nedre Halleby Å
Formål	At der kan løbe mere vand igennem Nedre Halleby Å for at hindre oversvømmelser
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om en ændring af profilet i Nedre Halleby Å kan få mere vand til at løbe igennem og mindske oversvømmelser2. Det skal undersøges hvem der er interessenter, tekniske muligheder, lovgivning og økonomi3. Afklaring om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt
Tidshorisont	1-5 år

Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.
------------------------------	---

#4 Re-etablere møllesøer

(eller andre reservoirer langs åen)

Beskrivelse	Re-etablere møllesøer i Nedre HallebyÅ, så der kan opmagasineres mere vand i systemet og skabes vådområder
Formål	At forsinke vandafstrømningen i våde situationer og genskabe vådområder
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om etablering af møllesøer vil kunne mindske oversvømmelser2. Det skal undersøges hvem der er interessenter, tekniske muligheder, lovgivning og økonomi3. De naturmæssige og rekreative værdier skal beskrives4. Afklaring om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt
Tidshorisont	1-5 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#5 Delvist genslyngne Nedre Halleby Å

Beskrivelse	Genslyngne del af Nedre Halleby Å således at vandet forsinkes pga. større bredarealer
Formål	At vandet forsinkes og der genskabes mere naturlige forhold (biodiversitet)
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om delvis genslyngning vil forsinke vandafstrømningen, kunne styre oversvømmelser og skabe mere natur2. Det skal undersøges hvem der er interessenter, tekniske muligheder, lovgivning og økonomi3. De naturmæssige og rekreative værdier skal beskrives4. Afklaring om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt
Tidshorisont	1-10 år

Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.
------------------------------	---

#6 Jordbank/jordfordeling

Beskrivelse	Bytte lavtliggende jord med højere liggende jord (fx at skabe et reservoir omkring Øvre Halleby Å)
Formål	At skabe mulighed for at lavtliggende jorder kan fungere som reservoir eller våde enge, at forsinke vandet når der meget nedbør, eller undgå at jorde tæt ved åen/søen skal udnyttes jordbrugsmæssigt
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Definere hvilket formål, der skal arbejdes videre med og hvorhenne2. Det skal undersøges, hvor stort et areal, der skal anvendes for skabe en tilstrækkelig effekt3. Det skal undersøges hvem der er interessenter, tekniske muligheder, lovgivning og økonomi.4. Afklaring om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt.
Tidshorisont	2-20 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#7 Vådgøre Store Åmose

Beskrivelse	Vådgøre Store Åmose så den kan fungere som en "svamp" og holde på vandet længere oppe i systemet
Formål	At skabe store vådområder som forsinker vandafstrømningen i våde situationer og genskabe vådområder
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om Sorø/Holbæk/Miljøstyrelsen har nogle planer for Store Åmose2. Det skal undersøges om der kan arbejdes videre med projektet3. De naturmæssige, kulturhistoriske og rekreative værdier skal beskrives4. Afklaring om ideen skal være en del af et større klimatilpasningsprojekt
Tidshorisont	1-50 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#8 Supplere med andre vandkilder til industrien

Beskrivelse	I perioder med tørke kan industrien tage vand fra andre kilder. Det kan f.eks. være ved at supplere med grundvandsbaseret vand, afsaltet havvand, regnvand og rensset procesvand. Alternativt kan der etableres reservoir til at gemme vand i våde perioder til tørre perioder.
Formål	At mindske eller standse vandindvindingspresset på Tissø
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Kortlægning af kilder2. Sikre at nye kilder lever op til Tissø klubbens vandkvalitetskrav3. De finansieringsmæssige konsekvenser skal undersøges4. Afklaring af miljømæssige forhold vedrørende alternativ vandkilde og deraf afledte godkendelser
Tidshorisont	1-5 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#9 Formidling 'Vandindvinding fra Tissø'

Beskrivelse	Ideen er at arbejde med formidlingstemaet 'Vandindvinding fra Tissø', der kunne handle om brugen af overfladevand til industrien, om stemmeværkets historie og funktion før, nu og i fremtiden, om de mange forskelligartede interesser, der knytter sig til reguleringen af vandet, søen og den opland og om fremtidens udfordringer fx vandressourcer, landbrug, klimaændringer mv. Temaet bliver formidlet på forskellige platforme på/ved stemmeværket ved Tissø.
Formål	At fortælle fx skoler, lokale borgere, 'Symbiosegæster' og turister i almindelighed om Tissø og vandindvindingens betydning for både by og land, mennesker og natur
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. Det skal undersøges om der er interesserede samarbejdspartnere fx Naturpark Åmosen og Formidlingscenter Fugledegård (der har infotavler fx ved Sukkerkanalen), Istidsrute-projektet, Skolerne, Kalundborg Forsyning mv.2. Afklaring og beskrivelse af opgaven, nærmere definition og afgrænsning af temaet 'Vandindvinding fra Tissø', afklaring af økonomi, herunder drift
Tidshorisont	1-3 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.

#10 Forbedre vilkårene for naturen i og omkring Tissø

Beskrivelse	Tissø-området er en mangfoldig ressource, som mange forskellige aktører har interesse i. Idéen er at få beskrevet, på hvilke måder naturværdierne i området (Tissø, Øvre Halleby Å og Nedre Halleby Å) bedst kan øges, og identificere hvilke aktioner, der er nødvendige for, at der sker en bæredygtig udvikling
Formål	At understøtte aktiviteter generelt, og natur- og plejeprojekter i særdeleshed, der øger naturkvaliteten i og omkring Tissø til gavn for biodiversiteten, turismen og bosætningen i området
Næste skridt	<ol style="list-style-type: none">1. De lovgivningsmæssige rammer og planer for Tissø og tilhørende vandsystemer klarlægges2. Idéer og forslag til aktiviteter og naturprojekter indsamles og beskrives nærmere3. Det skal undersøges om der er interesserede samarbejdspartnere4. Afklaring og beskrivelse af de enkelte projekter, afklaring af lovgivning, økonomi, mulighederne for finansiering fx EU-midler, diverse fonde osv.
Tidshorisont	1-10 år
Uddybende beskrivelse	På Tissø Forums møde i september 2019 arbejdes med en nærmere afklaring og beskrivelse.